

teerd". Neemt men nu in aanmerking, dat De Herder gehuwd was — meer dan eens spreekt hij van zijne vrouw — dan moet men wel tot de conclusie komen, dat de zaak wat heel spoedig tot een beslissing gekomen is. Nog vreemder wordt de zaak, als men uit de acten van denzelfden 6 October verneemt, dat de predikanten Meysterus, Ursinus en Grebber met een ouderling en een diaken van Bleiswijk gecommiteerd werden om aan de ambachtsheeren van Bleiswijk, d. w. z. de burgemeesters van Rotterdam bekend te maken, dat De Herder zijn dienst te Bleiswijk opgezegd en van de classis afscheid genomen had.

Hoe zullen wij nu de groote haast, waarmede hier blijkbaar gehandeld is, verklaren? Wellicht geeft een volzin uit de kerkerads-notulen van 8 October daarop het antwoord. Daarin wordt aan de mededeeling, dat De Herder zijn gemeente verlaten had, toegevoegd de waarschuwing, dat zoo De Herder conventikels ging houden, men daartegen zal voorzien. De houding van de classis van Schieland en van den kerkeraad te Bleiswijk schijnt geheel beheerscht te zijn door vrees voor separatisme en angst voor den invloed van De Labadie, want deze ijverde zeer voor reformatie en hield met zijne volgelingen gaarne conventikels. Al wat met De Herder gebeurd is zou men kunnen kenschetsen als een storm in een glas water, in het aanzijn geroepen door den angst der kerkelijken voor dreigend separatisme.

Ook de houding van De Herder is eigenaardig. Al heel spoedig na 2 October schijnt hij Bleiswijk verlaten te hebben, tenzij hij in zijne vroegere gemeente zelf de verboden bijeenkomsten hield, waarover weldra, bij voorbeeld in de buitengewone vergadering der classis van 20 October, geklaagd werd. In zijn *Redelijke godsdienst*, I, 595, bericht W. à Brakel, dat De Herder in Rotterdam „eene zuivere kerk” opgericht had, welke echter spoedig verliep en J. Koelman in zijn *Historisch Verhael nopen-de der Labadisten Scheuringh* blz. 116, weet er nog bij te vertellen, dat De Herder's kerk te Rotterdam oorspronkelijk uit 28 leden bestond, welk getal al spoedig zeer verminderde.

In de buitengewone classicale vergadering van 20 October werd door gedeputeerden der classis aan burgemeesters van Rotterdam als ambachtsheeren van Bleiswijk kennis gegeven, dat De Herder de gemeente Bleiswijk verlaten had en zij dus vrijheid vroegen om naar een ander vroom predikant uit te zien. Hooren wij nu aan